

صندوق سرمایه‌گذاری شاخصی

صندوق های سرمایه‌گذاری شاخصی یکی از انواع صندوق های سرمایه‌گذاری هستند که هدف آنها نزدیک شدن و پیروی از یکی از شاخص های بازار سرمایه است.

هدف صندوق سرمایه‌گذاری مبتنی بر شاخص (Index fund) انطباق پرتفوی سرمایه‌گذاری با شاخص بازار سهام است. یک صندوق سرمایه‌گذاری مبتنی بر شاخص، الزاماً منابع خود را براساس الگوی تعیین شده برای یکی از شاخص های موجود در بازار، سرمایه‌گذاری می‌کند. شاخص مذکور می‌تواند شاخص کل یا یکی دیگر از شاخص های بازار سهام باشد. به عبارت دیگر در این نوع صندوق هدف، انطباق پرتفوی سرمایه‌گذاری با شاخص بازار سهام می‌باشد. صندوق های سرمایه‌گذاری مبتنی بر شاخص، منابع خود را بر پایه الگوی تعیین شده برای یکی از شاخص های موجود در بازار، سرمایه‌گذاری می‌کنند.

شاخص ۳۰ شرکت بزرگ: که با نماد Tedfix30 نمایش داده می‌شود، شاخصی است که به صورت میانگین وزنی و بر اساس سهام شناور آزاد محاسبه می‌شود و عملکرد ۳۰ شرکت بزرگ پذیرفته شده در بورس تهران را اندازه‌گیری می‌کند.

نحوه انتخاب سهام شاخص ۳۰ شرکت بزرگ: انتخاب شرکت‌ها مطابق «ضوابط محاسبه شاخص ۳۰ شرکت بزرگ» انجام می‌شود. این ضوابط می‌تواند توسط شرکت بورس مورد بررسی، بازنگری و اصلاح قرار گیرد.

دوره زمانی بازبینی سبد سهام: فهرست ۳۰ شرکت بزرگ، توسط شرکت بورس در دوره‌های زمانی ۳ ماه یکبار مورد بازبینی قرار می‌گیرد. به دلیل برخی رویه‌های اجرایی، فعلاً این بازه زمانی در محدوده ۴ ماه یکبار اعمال می‌گردد. دوره بازبینی سبد سهام این صندوق، مطابق اعلام فهرست جدید ۳۰ شرکت بزرگ توسط شرکت بورس اوراق بهادار تهران خواهد بود.

روند معاملاتی: مجموعه تغییرات انجام شده در معاملات سهام از جمله حجم معاملات و قیمت، در یک سری زمانی

نقدشوندگی: امکان انجام معاملات با حجم زیاد، بدون ایجاد نوسان بیش از اندازه در قیمت در کوتاه‌مدت

ارزش بازار یک سهم: ارزش بازار هر شرکت برابر است با کل سهام منتشره یک شرکت ضربدر قیمت پایانی سهم.

ارزش کل بازار: مجموع ارزش بازار کلیه شرکت‌های موجود در بورس اوراق بهادار تهران.

سهام شناور آزاد: مطابق تعریف «ضوابط محاسبه شاخص ۳۰ شرکت بزرگ»، بخشی از سهام شرکت است که در اختیار سهامداران راهبری نیست و در صورت پیشنهاد قیمت مناسب برای فروش ارائه خواهد شد. با این فرض، در محاسبه سهام شناور آزاد، تعداد سهام متعلق به دارندگان سهام راهبردی، از تعداد کل سهام موجود کسر می‌شود. دارندگان زیر به شرط داشتن ۵ درصد سهم، سهامدار راهبردی شناخته می‌شوند:

- سهامداران نهادی و شرکت‌های وابسته
- سهام کارگری
- سهام سهامداران دولتی و نهادهای عمومی
- سهامی که به طور آزاد قابل معامله نیستند

انتخاب شاخص ۳۰ شرکت بزرگ

سبدگردان توسعه فیروزه با انتخاب شاخص ۳۰ شرکت بزرگ، در نظر دارد صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله‌ای طراحی نماید تا شاخص یاد شده را دنبال کند. از مهم‌ترین دلایل انتخاب این شاخص می‌توان به عوامل زیر اشاره کرد:

- (۱) نیازی به شبیه‌سازی شاخص ندارد و کل سهام موجود در شاخص یاد شده را به سبب دارایی‌های صندوق اختصاص می‌دهد. همچنین ریسک انحراف از شاخص که ناشی از نوسان شدید قیمت سهامی که در پرتفوی شبیه‌سازی نشده وجود ندارد، حذف می‌گردد.
- (۲) سعی شده است تا حد امکان هزینه‌های ارکان را کاهش دهد.
- (۳) معیارهای انتخاب سهام در شاخص ۳۰ شرکت (که توسط شرکت بورس طراحی شده‌اند) در مقایسه با شاخص ۵۰ شرکت فعال‌تر، حاکی از انتخاب سهام با شناور آزاد بالاتر است. بنابراین انتظار می‌رود نقدشوندگی سهام این فهرست در حد مطلوبی باشد.

هدف «صندوق شاخصی ۳۰ شرکت بزرگ» پیروی از شاخص یاد شده است. این شاخص برای نشان دادن روند کلی معاملات اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس تهران طراحی شده است و سهام ۳۰ شرکت که از میان شرکت بزرگ دارای ارزش معاملات بالا انتخاب می‌شود، دربرمی‌گیرد. این شاخص، سهام پذیرفته شده در بازار اول و دوم بورس و فرابورس اوراق بهادار تهران را شامل می‌شود.

اهداف و استراتژی‌های صندوق شاخصی ۳۰ شرکت بزرگ قابل معامله

همانطور که قبلاً اشاره شد، صندوق شاخصی یاد شده با هدف پیروی از شاخص ۳۰ شرکت بزرگ با نماد TEDFIX30 طراحی گردیده است. از آنجا که تعداد کل سهام موجود در این شاخص، سی شرکت می‌باشد، مدیر صندوق اقدام به ایجاد سبد سهامی متشکل از همان ۳۰ شرکت اعلامی شرکت بورس اوراق بهادار می‌نماید.

رویه انتخاب شرکت‌های موجود در صندوق شاخصی

روش انتخاب شرکت‌ها در صندوق شاخصی ۳۰ شرکت بزرگ، مطابق با فهرست اعلامی توسط معاونت تحقیق و توسعه شرکت بورس اوراق بهادار است.

سهام شناور آزاد یکی از معیارهای انتخاب سهم در شاخص ۳۰ شرکت می‌باشد. این معیار توسط سازمان بورس و اوراق بهادار به صورت ۳ ماه یکبار محاسبه و اعلام می‌شود. شرکت بورس اوراق بهادار تهران پس از دریافت این گزارش، بر اساس رویه مشخصی، اقدام به تهیه فهرستی از ۳۰ شرکت بزرگ نموده و آن را به همراه وزن‌های تعیین شده به شرکت مدیریت فن‌آوری بورس تهران جهت اعمال در شاخص اعلام می‌نماید. از آنجاکه ممکن است این فرآیند بعضاً با تأخیر زمانی روبرو شود؛ ملاک عمل برای این صندوق، زمان اعلام فهرست ۳۰ شرکت توسط شرکت بورس خواهد بود.

در دوره فعالیت صندوق، حد نصاب‌های زیر بر اساس ارزش روز دارایی‌های صندوق رعایت می‌شود:

شرح	حدنصاب
۱- سهام و حق تقدم ۳۰ شرکت فهرست شده در لیست ۳۰ شرکت بزرگ	حداقل ۸۰ درصد
۲- سهام و حق تقدم سایر شرکت‌های پذیرفته شده در بازار بورس، اول و دوم فرابورس که شرایط لازم را دارند، وجه نقد، سپرده بانکی، گواهی سپرده، اوراق مشارکت و اوراق بهادار با درآمد ثابت	حداکثر ۲۰ درصد

رویه تعیین اوزان شرکت‌های موجود در صندوق شاخصی

همانطور که قبلاً اشاره شد شرکت بورس مطابق «ضوابط محاسبه شاخص ۳۰ شرکت بزرگ» اوزان و میزان تأثیر هر یک از نمادها را در شاخص مشخص می‌نماید. بنابراین در زمان اعلام فهرست ۳۰ شرکت، وزن هر سهم نیز مشخص شده و در سبد دارایی‌های صندوق اعمال می‌گردد. قابل ذکر است که در صورت تغییر شیوه محاسبه اوزان از طرف نهاد مذکور، صندوق نیز تغییرات لازم را اعمال خواهد نمود.

رویه بازبینی فهرست شرکت‌های موجود در صندوق شاخصی

ترکیب سهام در صندوق شاخصی، بر اساس استراتژی غیرفعال (passive) اداره می‌شود، لذا ماهیتاً نیازی به بازبینی فعال و روزانه ندارد، بلکه در دوره‌های اعلام فهرست جدید ۳۰ شرکت بزرگ از طرف شرکت بورس اوراق بهادار تهران، بازبینی در سهام انتخابی و وزن آن‌ها صورت می‌گیرد.

علاوه بر این، در موارد زیر مدیر صندوق اقدام به بازبینی در وزن سهام موجود در صندوق می‌نماید:

- ۱- تغییرات در مواقع صدور و ابطال واحدهای صندوق: در این مواقع لازم است که وزن تمامی شرکت‌های موجود در صندوق بروزرسانی گردد.

تقسیم سود: فرمول شاخص ۳۰ شرکت به نحوی طراحی شده است که سود نقدی در آن سرمایه‌گذاری مجدد (reinvest) می‌گردد. بنابراین، سودهای نقدی بلافاصله پس از دریافت، سرمایه‌گذاری مجدد خواهند شد.

۲- افزایش سرمایه از محل آورده نقدی و مطالبات: با توجه به اینکه در محاسبه شاخص، پس از افزایش سرمایه، حق تقدم مورد محاسبه قرار نمی‌گیرد، مدیر صندوق با رعایت صرفه و صلاح صندوق، اقدام به فروش حق تقدم و خرید سهام معادل آن مبلغ می‌نماید یا نسبت به نگهداری و استفاده از حق تقدم اقدام می‌نماید.

رویه تشکیل و تغییر سبد صندوق

پس از انتخاب شرکت‌ها و تعیین وزن مناسب، اقدام به تشکیل سبد مطابق ترکیب هدف‌گذاری شده می‌گردد. لازم به ذکر است که جهت تطابق هرچه بهتر با ترکیب مورد نظر سعی می‌شود تا معاملات در کمترین زمان ممکن و بنحوی انجام گردد که کمترین تأثیرگذاری را بر قیمت سهام شرکت‌ها داشته باشد. لذا با در نظر گرفتن روند معاملاتی و درجه نقدشوندگی سهام مذکور، حداکثر ظرف ۱۰ روز کاری اقدام به تشکیل و یا بازبینی سبد می‌گردد. در واقع با توجه به مجموعه حرکات جریان سفارش‌های خرید و فروش برای یک سهم طی دوره مذکور (روند معاملات) در زمان مناسب اقدام به خرید و فروش می‌گردد. درجه نقدشوندگی، اشاره به وجود خریدار و فروشنده به تعداد کافی دارد، به شکلی که بازار داد و ستد اوراق بهادار جریان داشته باشد. بتوان به سرعت اوراق مورد نظر را با کمترین تأثیر در بازار معامله نمود. در موارد خاصی که امکان معامله سهام مورد نظر وجود ندارد (از جمله توقف نماد یا وجود صف خرید/فروش) نیز سعی می‌گردد تا در بازه زمانی مذکور در صورت رفع موانع، بازبینی با حداکثر سرعت ممکن انجام شود.

مدیر صندوق در هر زمان نسبت به نگهداری درصدی از دارایی صندوق به صورت نقد یا شبه نقد (انواع سپرده‌های بانکی، صکوک و اوراق مشارکت و ... که در امیدنامه، سرمایه‌گذاری در آن مجاز محسوب می‌شود) می‌نماید تا در مواقع اضطراری، توانایی تأمین وجه نقد و تسویه آن را با سرمایه‌گذارانی که درخواست ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق را دارند، داشته باشد.

ضمناً در شرایط خاص مانند متوقف بودن نماد یا تشکیل صف خرید و فروش، استراتژی مدیر صندوق به صورت جدول زیر می‌باشد:

وضعیت نماد	خروج از شاخص	ورود به شاخص
نماد متوقف باشد	انتظار برای گشایش نماد و فروش آن، در صورتی که وجه نقد مازاد در صندوق وجود داشته باشد به تصمیم مدیر، از سهامی که باید وارد شاخص شود خریداری می‌شود.	فروش سهامی که باید از صندوق خارج شود و تبدیل آن به نقد و شبه نقد، انتظار برای بازگشایی و خرید نمادی که باید در شاخص وارد شود.
تشکیل صف خرید	---	وارد شدن در صف خرید
تشکیل صف فروش	وارد شدن در صف فروش	---

حدود نوسان مجاز اوزان سهام در سبد صندوق

با توجه به اینکه صندوق شاخصی ۳۰ شرکت با هدف پیروی از شاخص ۳۰ شرکت طراحی گردیده، لذا اوزان مربوط به هر سهم بر اساس رویه ذکر شده در بخش «رویه تعیین اوزان شرکت‌های موجود سبد صندوق» تعیین می‌گردد. باید توجه داشت که تعدیلات مقتضی با توجه به رویه بازبینی در موعد مقرر انجام می‌گیرد.

در صورتی که وجه نقد صندوق در یک دوره کوتاه مدت به شدت افزایش یابد و مدیر فرصت تبدیل آن را به سهام مرتبط نداشته باشد یا امکان این تبدیل با توجه به شرایط بازار وجود نداشته باشد، یا به دلیل ابطال زیاد در کوتاه مدت، مدیر فرصت فروش نداشته یا امکان فروش مهیا نباشد، مدیر می‌تواند تا ۱۰ درصد از وزن هر سهم نسبت به وزن‌های شاخص تلرانس داشته باشد.

ریسک‌های انحراف از شاخص

- ۱- هزینه‌های صندوق (شامل ارکان، تأسیس و ...)
- ۲- عدم امکان به موقع انجام معاملات روی نمادها به هنگام تشکیل صف‌های خرید و فروش
- ۳- عدم امکان معامله روی نمادها به هنگام توقیف نماد
- ۴- احتمال گشایش نمادهای متوقفی که با Gap قیمتی گشایش می‌یابند در صورتی که می‌بایست در شاخص وارد می‌شدند یا از آن خارج می‌شدند و به دلیل توقف، امکان جابه‌جایی آن فراهم نبوده است.
- ۵- تفاوت در نحوه تعدیل سود نقدی در شاخص ۳۰ شرکت بزرگ (در فرمول این شاخص، سود نقدی به صورت سرمایه‌گذاری مجدد لحاظ می‌گردد) و نحوه تنزیل آن در صندوق

صندوق سرمایه‌گذاری شاخص ۳۰ شرکت بزرگ فیروزه

